

"Kamerin bir menzili var ki, Süreyya yıldızlarının dairesidir. ... Medar-ı maişetlerinin en mühimmi hurma ağacı olan sahrânişinlerin nazarında ne kadar münasip, güzel, lâtif, ulvî bir üslûb-u ifade olduğunu, zevkin varsa anlarsın." İzah eder misiniz?

"Şimdi, kelimelerin penceresiyle gösterdiği üslûba bak. Meselâ, وَالْقَمَرَ قَدَّرْنَا هُ مَنْزِلَ حَتَّى عَادَ كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ deki كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ kelimesine bak, ne kadar lâtif bir üslûbu gösteriyor. Şöyle ki: Kamerin bir menzili var ki, Süreyya yıldızlarının dairesidir. Kameri, hilâl vaktinde, hurmanın eskimiş beyaz bir dalına teşbih eder. Şu teşbihle, semânın yeşil perdesi arkasında güya bir ağaç bulunuyor gibi, beyaz, sivri, nuranî bir dalı, perdeyi yırtıp, başını çıkarıp, Süreyya o dalın bir salkımı gibi ve sair yıldızlar o gizli hilkat ağacının birer münevver meyvesi olarak, işitenin hayali olan gözüne göstermekle, medar-ı maişetlerinin en mühimmi hurma ağacı olan sahrânişinlerin nazarında ne kadar münasip, güzel, lâtif, ulvî bir üslûb-u ifade olduğunu, zevkin varsa anlarsın."(1)

Evvela tercümelerde belagatin bu incelikleri gösterilemez. Ayetlerin tefsir veya tercümesi, onlardaki hüsün (güzellik) ve belagati tam gösteremiyor. Bu yüzden bu ayetteki belagati tam zevk edip göstermek pek mümkün değildir.

"Bir de, Sekkâkî demiştir ki: 'İ'câz, zevkîdir; târif ve tâbir edilemez.' يَدْرُ لَمْ يَدُقْ لَمْ مَنْ Yani, fikriyle i'câzı zevketmeyen, târifle vakıf olamaz; bal gibidir."(2)

İmam Sekkâkî Kur'an'ın i'cazı ancak belli bir ilmi mertebeye ve dereceye ulaşmış onu bizzat zevk ederek anlaşılır diyor. Hiç bal yememiş birisine balın tadını tarif etmek nasıl zor ve meşakkatli ise, i'cazı ilmi ile idrak edemeyen birisine de i'cazı tarif ve tabir etmek aynı derecede zor ve meşakkatli bir iştir diyor. Belagat noktasından bu fikir bir ekoldür.

Abdülkahir-i Cürçânî bu fikrin aksine olarak i'cazın hiç ilmi olmayan birisine dahi tarif ve tabir edilmesinin mümkün olduğunu söyleyerek farklı bir ekol oluşturmuştur.

Üstad Hazretleri de bu ekolü destekliyor ve eserlerinde bunun mümkün olduğunu ispat ediyor.

Yirmi Beşinci Söz ve İşârâtü'l-İ'câz bunun misalleri ile doludur. Üstad Hazretleri belagatin çok ince ve latif nüktelerini eserlerinde beyan ve ispat ederek ikinci ekolün daha isabetli bir ekol olduğunu ortaya koymuştur. Nitekim hiçbir alt yapısı ve ilmi kariyeri olmayan birisi de Üstad Hazretlerinin eserlerinde İ'cazı zevk edebilir ve ediyor.

Lakin bu zevk etme işininde kendi içinde derece ve makamları var, sahrânişinlerin zevki ile bizim zevkimiz arasında çok fark var. Belli bir edebi ve ilmi bir değerde gerekiyor vesaire.

Ülker veya **Süreyya** bir açık yıldız kümesidir. Boğa takım yıldızında bulunur. Dünya'ya en yakın açık yıldız kümelerinden ve büyük ihtimalle de en ünlü ve çıplak göze en güzel gözükenlerdendir. Ülker yıldız kümesinin yaklaşık 440 ışık yılı uzaklıkta olduğu bilinmektedir.(3)

Dipnotlar:

(1) bk. [Sözler, Yirmi Beşinci Söz, Birinci Şule.](#)

(2) bk. [İşaratü'l-İ'caz, Bakara Suresi, 23-24. Ayetlerin Tefsiri.](#)

(3) *wikipedi web sayfasından alınmıştır. Erişim: 29.6.2016.*